

Số: 84/HD-TTĐVNN

Kim Thành, ngày 30 tháng 10 năm 2023

HƯỚNG DẪN

Phương pháp phòng chống bệnh truyền nhiễm cho vật nuôi và các biện pháp phòng, chống bệnh Dịch tả Châu Phi

I. PHƯƠNG PHÁP PHÒNG CHỐNG BỆNH TRUYỀN NHIỄM

Bệnh truyền nhiễm là bệnh lây lan từ con vật này sang con vật khác trong quần thể động vật thụ cảm thông qua tiếp xúc trực tiếp hoặc gián tiếp với mầm bệnh.

Bệnh truyền nhiễm thường lây lan từ địa phương này sang địa phương khác, thậm chí lây từ nước này sang nước khác nếu không được ngăn chặn kịp thời như: Bệnh Lở mồm long móng, bệnh tai xanh, bệnh dịch tả lợn, bệnh Niu-cát-xơ, bệnh cúm Gia cầm, bệnh Gumboro, bệnh dịch tả vịt, bệnh dại và bệnh ca rô ở chó...

1. Nguyên nhân gây bệnh truyền nhiễm: Do mầm bệnh là vi sinh vật (chủ yếu là do vi khuẩn hoặc do vi rút) gây ra.

2. Điều kiện để bệnh truyền nhiễm xảy ra

+ Nguồn chứa mầm bệnh (hay còn gọi là nguồn bệnh): Là các loại động vật đang bị bệnh hoặc đang mang mầm bệnh trong cơ thể, hàng ngày bài xuất mầm bệnh ra ngoài môi trường.

+ Vật trung gian truyền bệnh như: Thức ăn, nước uống, không khí, đất, côn trùng (ruồi, muỗi, gián...), các loại động vật (chó, chuột, mèo...), người cũng có thể là nhân tố trung gian truyền bệnh.

+ Quần thể động vật cảm thụ: Là nhóm động vật hay đàn vật nuôi bị cảm nhiễm với mầm bệnh truyền nhiễm và bị phát bệnh. Có loại mầm bệnh gây bệnh truyền nhiễm cho nhiều loài vật nuôi, như: Bệnh dại, bệnh lở mồm long móng,... nhưng cũng có loại mầm bệnh chỉ gây bệnh truyền nhiễm riêng cho một loài vật nuôi nhất định, như: Bệnh dịch tả lợn chỉ gây cho lợn, bệnh Gumboro chỉ gây cho gà.

- Bệnh truyền nhiễm thường xảy ra khi có đủ 3 yếu tố: Mầm bệnh, môi trường và quần thể động vật cảm thụ, đồng thời phải có mối tương tác chặt chẽ giữa 3 khâu, nếu thiếu 1 trong 3 yếu tố trên bị cắt đứt thì dịch bệnh truyền nhiễm không thể xảy ra. Như vậy, muốn phòng bệnh truyền nhiễm cho vật nuôi cần phải xóa bỏ một trong 3 yếu tố trên hay cắt đứt mối liên hệ giữa chúng với nhau.

3. Phương pháp phòng, chống bệnh truyền nhiễm

3.1. Phòng bệnh

- Phòng bệnh là việc sử dụng tất cả các bệnh pháp để bảo vệ vật nuôi không bị mắc bệnh.

- Đối với mầm bệnh: Là những vật nuôi đang bị bệnh, cần phải cách ly triệt để, nhốt riêng con vật ốm ra một nơi cách xa các vật nuôi khỏe và điều trị kịp thời bằng những thuốc phù hợp, nhằm tiêu diệt mầm bệnh ngay trong cơ thể con vật nuôi.

- Sát trùng chuồng trại:

+ Xác động vật chết, phân, rác: Đốt rồi chôn sâu.

+ Sát trùng kỹ chuồng nuôi và khu vực xung quanh bằng cách quét dọn, thu gom chất thải: Phân, nước tiểu, lông da... của vật nuôi bị bệnh đem đốt cháy, rồi chôn. Toàn bộ tường chuồng trại nuôi được quét bằng nước vôi đặc 20% (pha 2 kg vôi sống trong 10 lít nước); rắc vôi bột ở cửa chuồng, hố xung quanh chuồng trại, hoặc phun một số hoá chất thường dùng theo hướng dẫn của cán bộ thú y.

+ Máng ăn, máng uống cọ rửa sạch rồi sát trùng bằng Fomol 2% hoặc Chioramim 2% sau đó đem phơi nắng.

Lưu ý: Khi sử dụng cụ thú y để phòng, chống bệnh cần sát trùng dụng cụ, như: Bơm, kim tiêm luộc trong nước sôi 30 phút; dao, kéo, panh, kim khâu.. sát trùng bằng cồn 90 độ hoặc luộc trong nước sôi 30 phút.

* Để ngăn chặn không cho mầm bệnh phân tán ra ngoài và truyền đi nơi khác cần thực hiện tốt các khâu:

- Cấm bán chạy, vận chuyển vật nuôi đang bị mắc bệnh truyền nhiễm, từ nơi có dịch đi nơi khác.

- Cấm vận chuyển động vật mắc bệnh từ nơi khác vào trong vùng dịch.

- Không vứt bừa bãi xác vật nuôi chết vì bệnh truyền nhiễm ra vườn hay công, rãnh mà phải đem đốt hoặc chôn sâu, rắc vôi bột lên trên.

- Tích cực tiêu diệt các loại côn trùng có hại như ruồi, muỗi, ve mòng; tiêu diệt chuột.

- Không cho người vào tham quan khi đàn vật nuôi đang bị dịch.

3.2. Đối với quần thể động vật cảm thụ (thực hiện tốt 3 sạch và 3 chống)

- Ba sạch:

+ Ăn sạch: Thức ăn phải đảm bảo số lượng, chất lượng, không mốc, không thiu thối...

+ Uống sạch: Nước phải đảm bảo vệ sinh (nước máy, nước giếng khơi, nước mưa, không cho vật nuôi uống nước ao tù, nước mương, rãnh).

+ Ở sạch: Chuồng trại phải quét dọn sạch sẽ, đảm bảo vệ sinh, cao ráo sạch sẽ, thoáng mát về mùa Hè và ẩm áp về mùa Đông..

- Ba chống:

+ Chống nóng: Chuồng trại phải thoáng mát thông gió không bị ánh nắng chiếu trực tiếp vào buổi chiều.

+ Chống lạnh: Về mùa Đông chuồng trại không bị gió lùa, phải có hệ thống che chắn gió vào những ngày trời lạnh.

+ Chống ẩm: Nền chuồng trại luôn khô ráo, không để nước đọng, ẩm ướt.

3.3. Phòng bệnh bằng vắc xin:

- Vắc xin là những chế phẩm chứa mầm bệnh (vi rút, vi khuẩn....) nhưng đã được làm yếu hoặc giết chết, sau khi tiêm chủng vào cơ thể sẽ kích thích cơ thể sản sinh ra kháng thể đặc hiệu để chống bệnh.

- Có 2 loại vắc xin:

+ Vắc xin nhược độc: Sản xuất từ mầm bệnh đã được làm yếu, sau khi được tiêm chủng vào sẽ không gây bệnh mà kích thích cơ thể sản sinh ra kháng thể đặc hiệu, loại vắc xin này tạo miễn dịch sớm nhưng độ dài miễn dịch thường ngắn.

+ Vắc xin vô hoạt: Sản xuất từ mầm bệnh đã bị giết chết, loại vắc xin này tạo miễn dịch chậm nhưng độ dài miễn dịch thường kéo dài, dùng an toàn hơn vắc xin nhược độc.

- Sau khi dùng vắc xin 2-3 tuần, lượng kháng thể đặc hiệu đã sản sinh đủ, vật nuôi sẽ không bị mắc loại bệnh đã được tiêm phòng.

* Nguyên tắc cơ bản khi dùng vắc xin

- Sử dụng:

+ Dùng vắc xin phải đủ liều, đúng lịch theo hướng dẫn của nhà sản xuất.

+ Phải lắc kỹ lọ vắc xin trước khi dùng, nhất là các loại vắc xin chết. Vắc xin đông khô phải pha bằng dung dịch bán kèm vắc xin, nước sinh lý 0,9 % vô trùng hoặc nước cất.

+ Tiêm vắc xin phải đúng vị trí, đủ độ sâu. Vắc xin đã pha hoặc đã cầm kim tiêm nên dùng càng sớm càng tốt, nếu thừa phải hủy, không nên để qua đêm.

+ Không vớt bừa bãi chai, lọ, kim tiêm

- Bảo quản và vận chuyển: Vận chuyển, bảo quản vắc xin trong hộp xốp có đá lạnh. Không cho quá nhiều nước đá cục vào hộp xốp làm vắc xin đông thành đá. Nên có bông, vải ngăn cách vắc xin với đá. Tránh ánh nắng trực tiếp.

II. CÁC BIỆN PHÁP KỸ THUẬT PHÒNG, CHỐNG BỆNH DỊCH TẢ CHÂU PHI

1. Về chuồng trại

Chuồng nuôi phải cách biệt với nhà ở và khu chăn nuôi gia súc, gia cầm khác. Có tường rào bao quanh khu vực chăn nuôi. Đối với nuôi lợn theo phương thức chuồng hở phải có lưới bao quanh chuồng nuôi để ngăn chặn các loại động vật, chuột, côn trùng... tiếp xúc với lợn. Tại cửa ra vào khu vực chăn nuôi, cửa ra vào của các dãy chuồng phải có hố sát trùng, tiêu độc. Nước thải, chất thải từ các ô chuồng được đổ thẳng ra hệ thống thu gom chung. Đường thoát chất thải chung từ các ô chuồng đến khu xử lý chất thải phải đảm bảo kín như hố phân hoặc hầm Biogas. Tại các ô chuồng phải bố trí máng ăn, máng uống riêng, không sử dụng chung máng ăn, máng uống giữa các ô chuồng.

2. Yêu cầu về con giống

Lợn nhập về nuôi phải có nguồn gốc rõ ràng, khỏe mạnh, chất lượng con giống đảm bảo. Đối với lợn nhập từ tỉnh khác, có giấy chứng nhận kiểm dịch của cơ quan thú y. Trước khi nhập đàn, nuôi cách ly ít nhất 2 tuần. Không tăng đàn, tái đàn đối với các hộ chăn nuôi không đủ điều kiện chăn nuôi an toàn sinh học.

3. Chăm sóc, nuôi dưỡng

+ Sử dụng thức ăn có nguồn gốc rõ ràng, còn hạn sử dụng, đảm bảo chất lượng, không bị mốc. Trường hợp sử dụng thức ăn tận dụng phải được xử lý nhiệt trước khi cho ăn. Không sử dụng thức ăn thừa trong máng cho đàn lợn mới.

+ Nước phục vụ cho chăn nuôi phải đảm bảo an toàn, sử dụng nước giếng đào, giếng khoan. Không sử dụng nước từ các ao, hồ, sông, cho lợn ăn, uống, tắm, rửa chuồng trại. Tăng cường sức đề kháng cho lợn bằng cách bổ sung vitamin, điện giải và các chế phẩm sinh học vào thức ăn.

+ Áp dụng phương thức quản lý "cùng vào-cùng ra" theo thứ tự ưu tiên, dãy chuồng, ô chuồng.

+ Tiêm phòng đầy đủ vắc xin phòng bệnh cho lợn như: Vắc xin dịch tả lợn, Tụ huyết trùng, Tai xanh, Lở mồm long móng...cho từng loại lợn và từng lứa tuổi phù hợp.

+ Định kỳ vệ sinh, khử trùng tiêu độc chuồng trại, môi trường chăn nuôi (1 lần/tuần) bằng các loại hóa chất như: Iodine 10%, benkocid và vôi bột...; Phân, chất độn chuồng cần được thu gom và ủ với vôi bột trước khi sử dụng.

+ Hạn chế người ra vào khu vực chăn nuôi. Nếu xung quanh có dịch bệnh, không cho người ngoài đến; người chăn nuôi cũng không sang nơi có dịch. Khi xuất bán lợn không nên cho người và phương tiện vào trong nếu chưa được sát trùng đúng quy định.

4. Phòng chống dịch bệnh

Thực hiện nghiêm ngặt các biện pháp an toàn sinh học trong chăn nuôi là giải pháp phòng bệnh hiệu quả nhất và quan trọng nhất; thường xuyên vệ sinh, sát trùng, tiêu độc tại chuồng trại, vùng chăn nuôi lợn, các phương tiện vận chuyển, dụng cụ chăn nuôi, điểm buôn bán, giết mổ lợn và các sản phẩm của lợn bằng vôi bột hoặc hóa chất và vệ sinh cá nhân những người tham gia chăn nuôi; hằng ngày thực hiện vệ sinh, khử trùng tiêu độc sau mỗi ca giết mổ lợn; Không sử dụng thức ăn dư thừa chưa qua xử lý nhiệt để nuôi lợn.

- Nghiêm cấm mọi hình thức vận chuyển, buôn bán, giết mổ, tiêu thụ lợn, sản phẩm của lợn không rõ nguồn gốc, lợn bị bệnh.

- Tăng cường theo dõi, giám sát lâm sàng đối với các đàn lợn; kịp thời phát hiện, cách ly và lấy mẫu xét nghiệm đối với lợn bị bệnh, nghi bị bệnh.

- Đối với cơ sở giết mổ, chế biến thịt lợn phải thực hiện lợn đưa vào giết mổ phải có nguồn gốc rõ ràng, nghiêm cấm không được giết mổ lợn khi nghi ngờ lợn có biểu hiện bị bệnh phải dừng ngay việc giết mổ thông tin cho cán bộ thôn, cán bộ thú y xã biết để kiểm tra xác minh và có biện pháp xử lý kịp thời.

- Tuyệt đối không giấu dịch, thông tin kịp thời cho nhân viên thú y xã, chính quyền khi nào phát hiện lợn, các sản phẩm lợn nghi bị bệnh, nghi nhiễm mầm bệnh hoặc khi được vận chuyển nhập lậu, nghi nhập lậu. Khoanh vùng dịch, vùng đệm để áp dụng các giải pháp kỹ thuật cụ thể và phù hợp cho từng vùng.

- Tiêm đầy đủ các loại vắc xin cho lợn theo đúng lứa tuổi hoặc định kỳ tiêm phòng, đặc biệt chú ý một số loại vắc xin như: Dịch tả lợn Châu phi, Dịch tả lợn, Tụ huyết trùng, phó thương hàn, đóng dấu, lở mồm long móng, tai xanh, suyễn,...

Trung tâm Dịch vụ Nông nghiệp huyện trân trọng đề nghị các đồng chí Chủ tịch UBND các xã, thị trấn và chuyên môn cơ sở tập trung chỉ đạo, thực hiện các biện pháp phòng, chống bệnh truyền nhiễm nguy hiểm không để xâm nhiễm, lây lan trên địa bàn huyện./.

Nơi nhận:

- Lãnh đạo UBND huyện;
- Các đơn vị liên quan;
- UBND các xã, thị trấn;
- Lưu VT.

GIÁM ĐỐC

Nguyễn Văn Mạnh

